

De minister wil burgers met een laag inkomen meer zelf laten betalen voor juridische hulp bij bijvoorbeeld echtscheidingen. Dat stuit op bezwaren bij rechtshulpverleners.

Minister Dekker (VVD, rechtsbescherming) wil een deel van de rechtsbijstand aan de markt overlaten. Niet ieder conflict moet voor de rechter worden uitgevochten, meent hij, vooral doelend op zaken in het familierecht, zoals scheidingen. Maar sociale advocaten vrezen dat lagerbetaalden straks zelf voor de kosten van een procedure opdraaien.

Wie weinig verdient, kan terecht bij een van de dertig Juridische Loketten. Bij complexe zaken betaalt de overheid een advocaat, soms tegen een kleine eigen bijdrage. Twee op de vijf Nederlanders maken wel eens gebruik van die regeling.

Dekker wil mensen die willen procederen zelf 'meer financiële verantwoordelijkheid' laten dragen. "Desnoods met voorschotten of rechtsbijstandsverzekeringen", staat op de website van het ministerie.

Mediator

Voor asiel- en strafzaken blijft wel een advocaat gegarandeerd. Maar voor overige zaken moet het 'probleemoplossend vermogen van de burger' groter, schrijft het ministerie in een andere notitie. Daarvoor zoekt Dekker alternatieven op de private markt. Zo zouden stellen die willen scheiden, naar een mediator kunnen stappen of de praktische zaken regelen op sites als uitelkaar.nl.

"Klassenjustitie." Bernard de Leest van de Nederlandse Orde van Advocaten (Nova) neemt het woord zonder schroom in de mond. "Als minister Dekker deze plannen doorzet, houdt

hij de burger met weinig geld weg van een advocaat. Hij heeft zich in de luren laten leggen door verzekeraars en andere private partijen.”

Ook de Vereniging Sociale Advocatuur Nederland (VSAN) is het ‘helemaal zat’. “Dekker weet hier niets van. Marktpartijen zitten niet te wachten op onze cliënten, die zijn te moeilijk en hebben geen geld”, aldus voorzitter Hein Vogel. Bovendien worden volgens hem veel zaken juist tégen de overheid, gemeenten of UWV, gevoerd.

Coalitiepartners van de VVD volgen de plannen met argusogen. In het regeerakkoord staat dat bij de hervorming van de rechtsbijstand geen rechtsgebieden worden uitgezonderd waarvoor rechtsbijstand kan worden aangevraagd. Dekker lijkt daar nu toch op te hinten voor het civiel en bestuursrecht. Het ministerie zegt desgevraagd dat “alle opties nog open liggen”.

Samenwerking

Dekker wil zijn voorstel eind deze maand af hebben. Nu vindt nog overleg met betrokken partijen plaats. Uit protest, ook tegen het niveau van de gesprekken, doen partijen als de Nova en VSAN niet meer mee.

Een van de argumenten voor de hervorming is dat de kosten voor sociale advocaten ‘exploderen’, zo stelde Dekker in juni. Van 176 miljoen in 1996 stegen de uitgaven naar 417 miljoen euro in 2007. Maar over de afgelopen tien jaar, blijkt uit gegevens van Justitie en Veiligheid, stegen de kosten nauwelijks verder: naar 433 miljoen in 2017. Het aantal zaken groeide wel, naar ruim 450.000 per jaar. Een commissie adviseerde vorig jaar er 120 miljoen euro bij te doen, omwille van een redelijk inkomen voor sociale advocaten.

Dekker wil meer samenwerking tussen advocaten en gemeenten, wijkzorg en GGZ, voor mensen met meerdere problemen. Daar zijn Nova en VSAN het mee eens. Maar dat geeft volgens De Leest geen besparingen. “Haal dan de perverse prikkel uit het systeem dat vooral het procederen door een advocaat wordt vergoed, en niet diens overige werk.”